

Лекция 8

Непрекъснати случайни величини.

Деф: Нека (Ω, \mathcal{A}, P) е вероятностно пространство. Тогава $X: \Omega \rightarrow \mathbb{R}$ е непрекъсната сл. величина ако приема неизброимо много стойности.

Примери:

а) X е с възм. ст-ти $\frac{k}{n}$ $0 \leq k \leq n$ $P(X = \frac{k}{n}) = p_k$;

б) T е температура $T \in (1^\circ, 5^\circ)$

Деф: X е абсолютно непрекъсната (непрекъсната) ако $\exists f_X: \mathbb{R} \rightarrow [0, \infty)$, такава че:

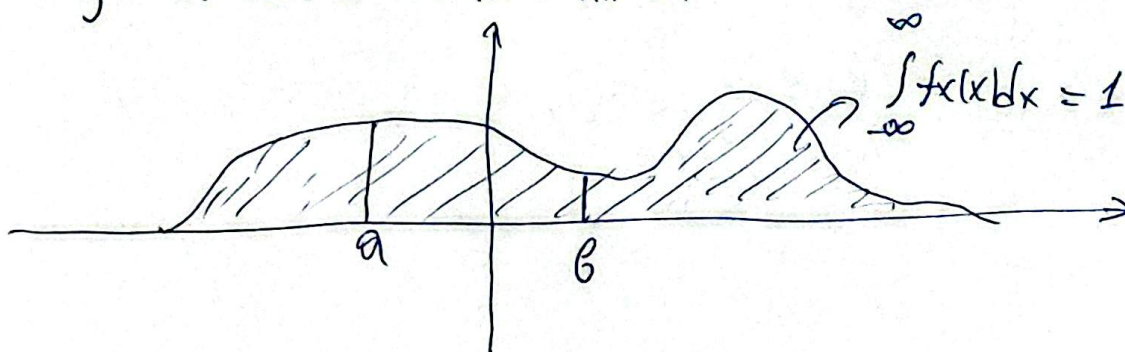
а) $f_X(x) \geq 0, \forall x \in \mathbb{R}$

б) $\int_{-\infty}^{\infty} f_X(x) dx = 1$

в) $\forall a < b \Rightarrow P(X \in (a, b)) = \int_a^b f_X(x) dx$

a и b могат да са $\pm \infty$

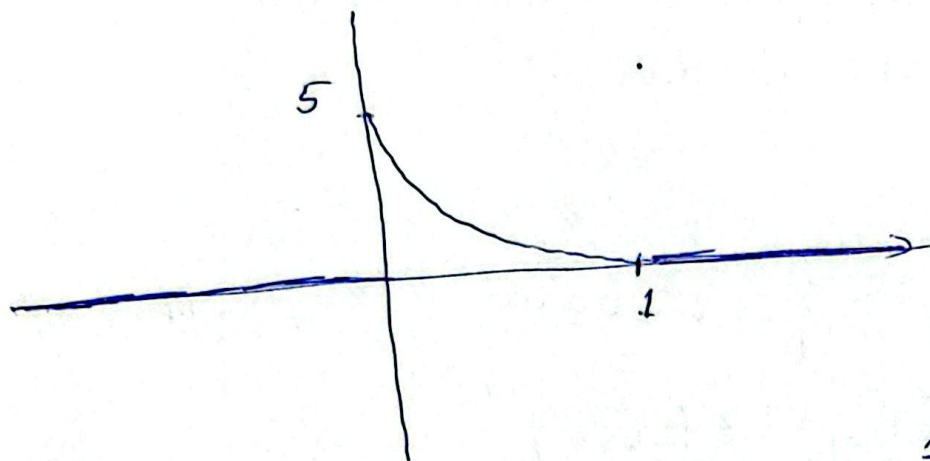
f_X се нарича плътност на X

Пример:

X са разходите на застрахователна фирма

$$X = 10000Y, \text{ където } Y \text{ е н.с.в. и } f_Y(y) = \begin{cases} 5(1-y)^4, & y \in (0,1) \\ 0, & \text{иначе} \end{cases}$$

$$P(X \geq 10000) = P(Y \geq \frac{1}{10}) = 5 \cdot \int_{\frac{1}{10}}^1 (1-y)^4 dy = \left(\frac{9}{10}\right)^5 \approx 0,59$$

Твърдение: Нека X е непр. сл. в. и $c \in \mathbb{R}$. Тогава

$$P(X=c) = 0 \text{ и следователно за } a < b$$

$$P(X \in (a,b)) = P(a < X < b) = P(a < X \leq b) = P(a \leq X < b) = \\ = P(a \leq X \leq b).$$

До-во:

$$\{X=c\} \subseteq \bigcap_{n \geq 1} \left\{X \in \left(c - \frac{1}{n}, c + \frac{1}{n}\right)\right\}$$

$$P(X=c) \leq P\left(X \in \left(c - \frac{1}{n}, c + \frac{1}{n}\right)\right) = \int_{c - \frac{1}{n}}^{c + \frac{1}{n}} f_X(x) dx$$

$$P(X=c) \leq \lim_{n \rightarrow \infty} \int_{c - \frac{1}{n}}^{c + \frac{1}{n}} f_X(x) dx = 0$$

ДЕФ: 'Ф-Я НА РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ'

X е сл. вел. . $F_X(x) = P(X \leq x)$

Ако X е непрекъсната, то $F_X(x) = \int_{-\infty}^x f_X(y) dy$, $\forall x \in \mathbb{R}$

Ако f_X е непрекъсната в x_0 $\left. \frac{dF_X}{dx} \right|_{x=x_0} = f_X(x_0)$

$$F'_X = f_X$$

Смяна на променливите

X е н.с.в. $Y = g(X)$ Когато Y е н.с.в.?

\downarrow f_X \downarrow f_Y

Ако $g(x) = \begin{cases} 1 & x \geq 0 \\ 0 & x < 0 \end{cases}$

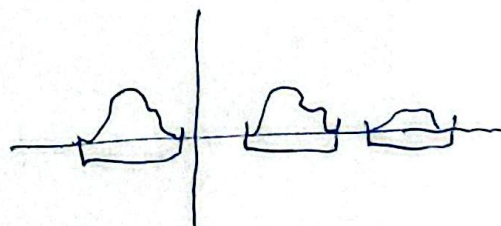
$Y = g(X) \in \{0, 1\}$ не е н.с.в

Теорема: Нека X е н.с.в. и $g: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, която е строго монотонно растяща или намаляваща. Тогава $Y = g(X)$, то

$$f_Y(y) = f_X(g^{-1}(y)) \cdot |(g^{-1}(y))'|, y \in \mathbb{R}$$

и Y е н.с.в. с плътност f_Y .

Д-во: Нека $Df_X = \{x \in \mathbb{R} : f_X(x) > 0\}$

Достатъчно е g да е монотонна само в Df_X

$$(1) P(Y \in (a, b)) = P(g(X) \in (a, b)) \stackrel{g''}{=} P(X \in (g^{-1}(a), g^{-1}(b))) \\ \stackrel{g \downarrow}{=} P(X \in (g^{-1}(b), g^{-1}(a)))$$

НЕКА g е мон. растяща

$$= \int_{g^{-1}(a)}^{g^{-1}(b)} f_X(w) dw \quad \stackrel{w=g^{-1}(v)}{=} \int_a^b f_X(g^{-1}(v)) \cdot (g^{-1}(v))' dv$$

КОГАТО g е мон. намаляваща Знакът е минус, тогава:

$$(1) = \int_a^b f_X(g^{-1}(v)) \cdot |(g^{-1}(v))'| \cdot dv$$

$$\Rightarrow f_X(g^{-1}(v)) \cdot |(g^{-1}(v))'| \text{ е } f_Y(v) \quad \blacksquare$$

МАТЕМАТИЧЕСКО ОЧАКВАНЕ И ДИСПЕРСИЯ.

$$X \in \text{н.с.в. и } \int_{-\infty}^{\infty} |x| \cdot f_X(x) dx < \infty, \text{ то } EX = \int_{-\infty}^{\infty} x \cdot f_X(x) dx \\ (EX = \sum_i x_i p_i)$$

$$DX = E(X - EX)^2 = \int_{-\infty}^{\infty} (x - EX)^2 f_X(x) dx$$

$$(DX = \sum_i (x_i - EX)^2 p_i)$$

$$\text{За } g(X), \text{ то } E g(X) = \int_{-\infty}^{\infty} g(x) \cdot f_X(x) dx \text{ (показва се с теоремата)}$$

СВОЙСТВА:

$$E c = c$$

$$E(ax+b) = aEX + b$$

$$E(ax+by) = aEX + bEY$$

$$X \perp Y \quad EXY = EX \cdot EY$$

$$Dc = 0$$

$$Dax = a^2 DX$$

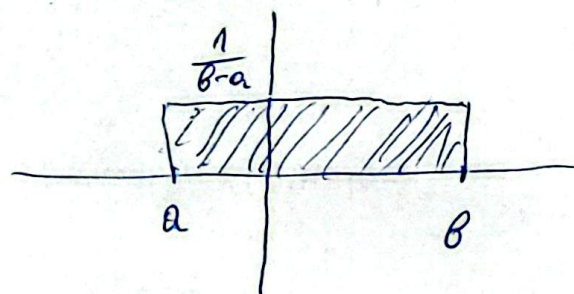
$$X \perp Y \quad D(X+Y) = DX + DY$$

$$D(X+c) = DX$$

ВИДОВЕ НЕПРЕРЫВНЫХ СЛУЧАЙНЫХ ВЕЛИЧИН

A.1 РАВНОМЕРНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ, $X \sim U(a, b)$, ако $a < b$ и

$$f_X(x) = \begin{cases} \frac{1}{b-a} & x \in (a, b) \\ 0 & \text{иначе} \end{cases}$$

$$\int_a^b \frac{1}{b-a} dx = 1$$

$$F_X(x) = \begin{cases} 0, & x \leq a \\ \frac{x-a}{b-a}, & x \in (a, b] \\ 1, & x > b \end{cases}$$

$$EX = \int_a^b x \cdot \frac{1}{b-a} = \frac{x^2}{2} \cdot \frac{1}{b-a} \Big|_a^b = \frac{a+b}{2}$$

$$EX^2 = \int_a^b x^2 \cdot \frac{1}{b-a} = \frac{x^3}{3} \cdot \frac{1}{b-a} \Big|_a^b = \frac{a^2 + ab + b^2}{3}$$

$$DX = EX^2 - (EX)^2 = \frac{a^2 + ab + b^2}{3} - \frac{a^2 + 2ab + b^2}{4} = \frac{(a-b)^2}{12}$$

Трансформация: $Y \sim U(0,1)$, $X \sim U(a,b)$

$$Y = \frac{X-a}{b-a} = g(x), \quad g(x) = \frac{x-a}{b-a} \quad g^{\uparrow}$$

$$f_Y(y) = f_X(g^{-1}(y)) \cdot |(g^{-1}(y))'|$$

$$g^{-1}(y) = x \cdot (b-a) + a, \quad (g^{-1}(y))' = b-a$$

$$\Rightarrow f_Y(y) = f_X(a + (b-a)y) \cdot (b-a) = \begin{cases} \frac{b-a}{b-a} = 1, & y \in (0,1) \\ 0 & \text{иначе} \end{cases}$$

$$\Rightarrow X = (b-a)Y + a \sim U(0,1)$$

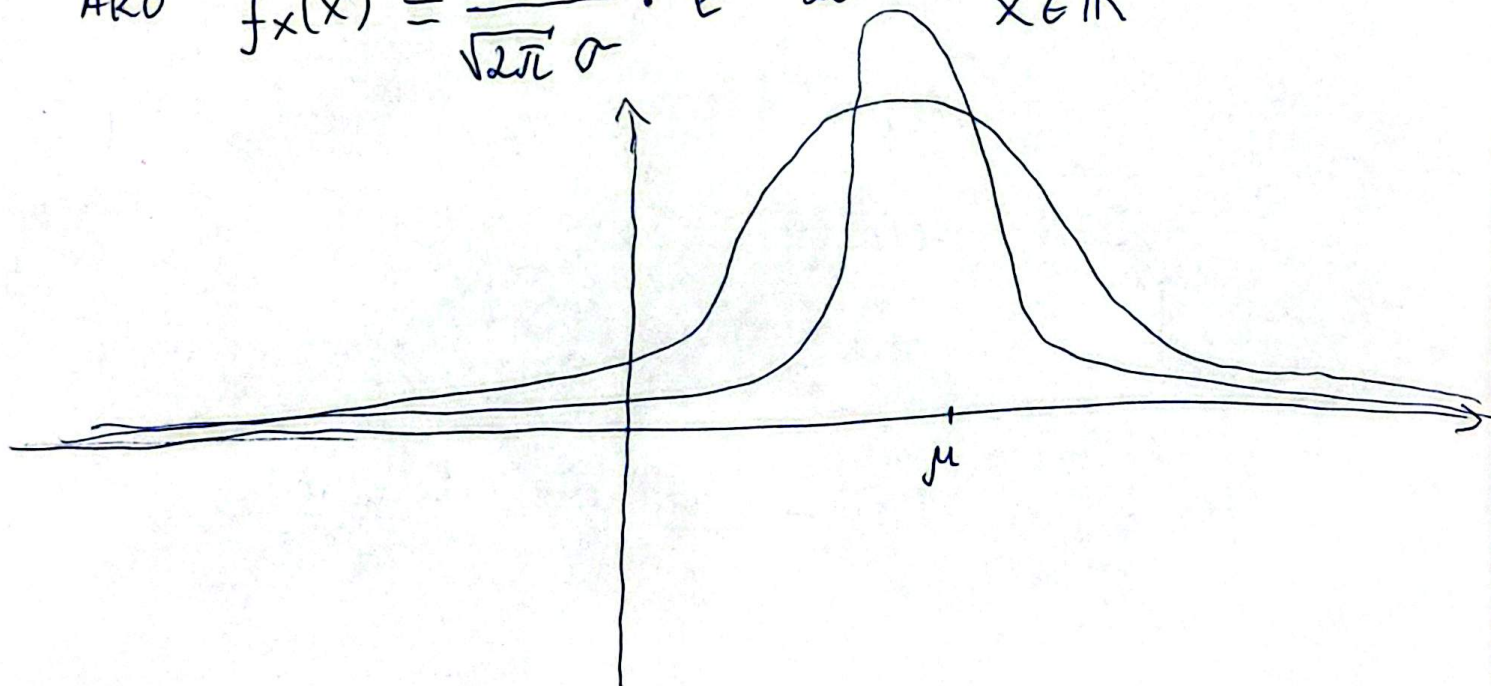
$$EX = a + (b-a)EY = a + (b-a) \cdot \int_0^1 x dx = a + \frac{b-a}{2} = \frac{a+b}{2}$$

$$DX = D(a + (b-a)Y) = D(b-a)Y = (b-a)^2 \cdot DY$$

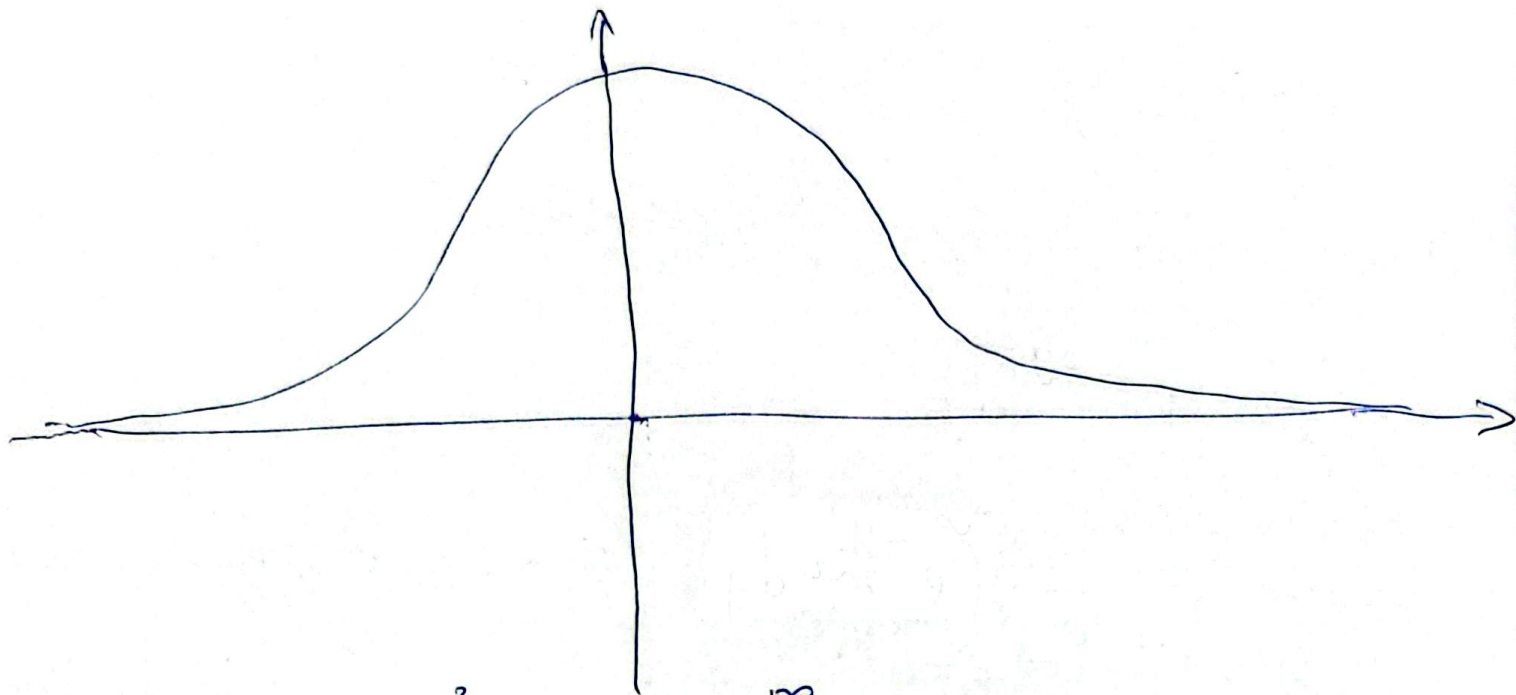
$$DY = EY^2 - (EY)^2 = \int_0^1 y^2 \cdot 1 \cdot dy - \frac{1}{4} = \frac{1}{3} - \frac{1}{4} = \frac{1}{12}$$

5. Нормально распределение (Гаусово) $X \sim N(\mu, \sigma^2)$ $\mu \in \mathbb{R}, \sigma^2 > 0$

$$\text{АКО } f_X(x) = \frac{1}{\sqrt{2\pi} \sigma} \cdot e^{-\frac{(x-\mu)^2}{2\sigma^2}} \quad x \in \mathbb{R}$$

$Z \sim N(0, 1)$ - СТАНДАРТНО НОРМАЛНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ

$$f_Z(x) = \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \cdot e^{-\frac{x^2}{2}}$$

$$\int_{-\infty}^{\infty} f_Z(x) dx = 1$$

$$F_X(x) = \frac{1}{\sqrt{2\pi} \cdot \sigma} \cdot \int_{-\infty}^x e^{-\frac{(y-\mu)^2}{2\sigma^2}} dy$$

$$F_Z = \Phi(x) = \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \cdot \int_{-\infty}^x e^{-\frac{y^2}{2}} dy$$

ТРАНСФОРМАЦИЯ: $X \sim N(\mu, \sigma^2)$ $Y = \frac{X-\mu}{\sigma} \stackrel{?}{\sim} N(0, 1)$

$$Y = g(X), \quad g(x) = \frac{x-\mu}{\sigma}, \quad g'(x) = \frac{1}{\sigma} \quad g^{\uparrow}$$

$$g^{-1}(y) = \sigma y + \mu \quad (g^{-1}(y))' = \sigma$$

$$f_Y = f_X(\sigma y + \mu) \cdot \sigma = \frac{1}{\sqrt{2\pi} \sigma} \cdot e^{-\frac{(\sigma y + \mu - \mu)^2}{2\sigma^2}} \cdot \sigma =$$

$$= \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \cdot e^{-\frac{y^2}{2}} = \phi(y) \quad X = \sigma Z + \mu$$

$$EX = \sigma EZ + \mu, \quad EZ = \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \cdot \int_{-\infty}^{\infty} y e^{-\frac{y^2}{2}} dy = 0 \quad (\text{НЕЧЕТНА ФУНКЦИЯ})$$

$$EX = \sigma \cdot 0 + \mu = \mu$$

$$DX = D(\sigma Z + \mu) = D\sigma Z = \sigma^2 DZ = \sigma^2 EZ^2$$

$$EZ^2 = \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \int_{-\infty}^{\infty} y^2 e^{-\frac{y^2}{2}} dy$$

СМЯТАМЕ $\int_{-\infty}^{\infty} y^2 e^{-\frac{y^2}{2}} dy$ ПО МЕТОДА НА ГРАДИЕНТ :

ЗНАЕМ, ЧЕ $1 = \frac{1}{\sqrt{2\pi}\sigma} \cdot \int_{-\infty}^{\infty} e^{-\frac{y^2}{2\sigma^2}} dy$, ЗАКЪТО Е ПЛЪТНОСТ.

$$\Rightarrow \sqrt{2\pi}\sigma = \int_{-\infty}^{\infty} e^{-\frac{y^2}{2\sigma^2}} dy \quad \text{ЗА ВСЯКО } \sigma$$

ДИФЕРЕНЦИРАМЕ ПО σ : $\sqrt{2\pi} = \int_{-\infty}^{\infty} +\frac{y^2}{\sigma} \cdot \frac{+2}{\sigma^3} \cdot e^{-\frac{y^2}{2\sigma^2}} dy$

$$\Rightarrow \sqrt{2\pi}\sigma^3 = \int_{-\infty}^{\infty} y^2 e^{-\frac{y^2}{2\sigma^2}} dy$$

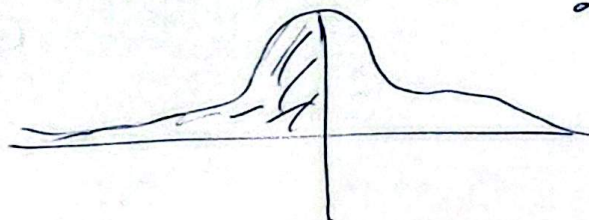
При $\sigma=1$ ИМАМЕ $\sqrt{2\pi} = \int_{-\infty}^{\infty} y^2 e^{-\frac{y^2}{2}} dy$

$$\Rightarrow EZ^2 = 1 \quad \text{и} \quad DZ = \sigma^2$$

$$F_X(x) = P(X < x) = P\left(\frac{X-\mu}{\sigma} < \frac{x-\mu}{\sigma}\right) = P\left(Z < \frac{x-\mu}{\sigma}\right) = \Phi\left(\frac{x-\mu}{\sigma}\right)$$

$\mu=\sigma=1 \quad P(X < x) = \Phi(x-1) \quad x=1 \quad P(X < x) = \Phi(0) = \frac{1}{2}$

ГЛЕДАТ СЕ В ТАБЛИЦИТЕ

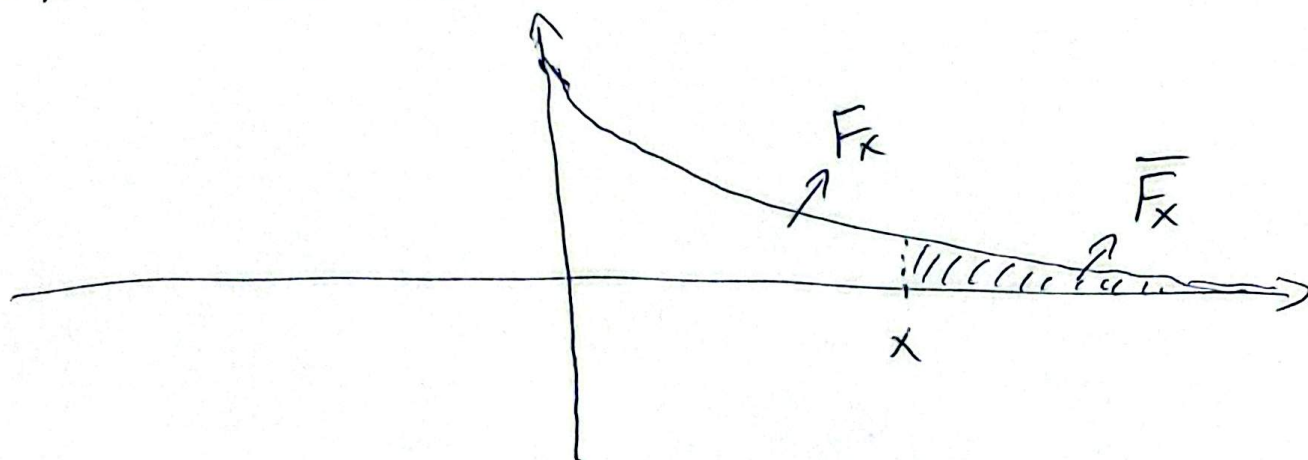

В.] Экспоненциальное распределение. $X \sim \text{Exp}(\lambda)$, $\lambda > 0$

$$f_X(x) = \begin{cases} \lambda e^{-\lambda x}, & x > 0 \\ 0 & \text{иначе} \end{cases}$$

$$F_X(x) = \int_0^x \lambda e^{-\lambda y} dy = 1 - e^{-\lambda x}$$

$$\bar{F}_X(x) = P(X > x) = 1 - F_X(x) = e^{-\lambda x} \quad \text{— опашка}$$

Трансформация: $X \sim \text{Exp}(\lambda)$ $Y \sim \text{Exp}(1)$, $\lambda > 0$

$$Y = \lambda X, \quad P(Y < x) = P(\lambda X < x) = P\left(X < \frac{x}{\lambda}\right) = 1 - e^{-\lambda \frac{x}{\lambda}} =$$

$$= 1 - e^{-x} = P(Z < x) \Rightarrow Z \sim \text{Exp}(1)$$

$$\Rightarrow F_Y = F_Z \Rightarrow Y \sim \text{Exp}(1)$$

$$EY = \lambda EX \xrightarrow{EY=1} EX = \frac{1}{\lambda}$$

$$DY = \lambda^2 DX \xrightarrow{DY=1} DX = \frac{1}{\lambda^2}$$

БЕЗПАМЕТНОСТ: $P(X > x+y | X > y) = \frac{P(X > x+y; X > y)}{P(X > y)} = \frac{P(X > x+y)}{P(X > y)} =$

$$= \frac{e^{-\lambda(x+y)}}{e^{-\lambda y}} = e^{-\lambda x} = P(X > x)$$